

Wojciech Maguś

Ogólnopolska konferencja naukowa Współczesne media – wolne media?

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 16/1,
295-298

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

potencjału operacyjnego, relacji z państwami i innymi podmiotami stosunków międzynarodowych. Podjęto też problem nowych jakościowo zagrożeń i wyzwań, jakie stoją obecnie przed Sojuszem, oraz zagadnienia związane z rolą i pozycją Polski w NATO.

W konferencji wzięli udział goście honorowi: wiceminister obrony narodowej Stanisław J. Komorowski, JE ambasador Jerzy Maria Nowak i prof. dr hab. gen. Stanisław Koziej. Czynnie uczestniczyli też goście z kilkunastu polskich ośrodków naukowych oraz pracownicy, doktoranci i studenci UMCS.

*Dr Jakub Olchowski,
Zakład Stosunków Międzynarodowych*

Ogólnopolska konferencja naukowa Współczesne media – wolne media?

W dniach 23–24 kwietnia 2009 roku w Lublinie odbyła się konferencja naukowa pod hasłem *Współczesne media – wolne media?*. Konferencję zorganizował Zakład Dziennikarstwa Wydziału Politologii UMCS z siedzibą w Lublinie. Była to już druga z cyklu konferencji pod hasłem „Współczesne media”, zorganizowana przez lubelski ośrodek. Honorowy patronat nad konferencją objął rektor UMCS prof. Andrzej Dąbrowski, zaś patronat naukowy objęło Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej. W konferencji wzięło udział ponad sześćdziesięciu naukowców z wielu polskich ośrodków akademickich.

Konferencję rozpoczęły obrady plenarne pod przewodnictwem prorektora UMCS Stanisława Michałowskiego, w trakcie których referaty wygłosili: Stanisław Michalczyk („Publiczność medialna i jej współczesne wymiary”), Wiesława Piątkowska-Stępniak („Prasa kruszy demokrację? Dokąd wiodą nas media”) oraz Katarzyna Skowronek („Kim jest Rysio z „Klanu”? Medialne symulakra w dyskursie medialnym”).

Interesującym elementem konferencji był panel dziennikarski, podczas którego badacze mediów mogli skonfrontować teoretyczne rozważania z praktyką zawodową. Wzięli w nim udział Krzysztof Burnetko z tygodnika „Polityka”, Maciej Wierzyński z TVN24, Paweł Chromcewicz z TVP Lublin, Ryszard Montusiewicz z Radia Lublin oraz Artur Borkowski z „Kuriera Lubelskiego”. Obradom dziennikarzy przewodniczył Jan Pleszczyński. Paneliści dyskutowali o kondycji polskich mediów, ubolewając nad tym, że są one homogeniczne, rzadko informują o sprawach globalnych, pędzą za sensacją. Interesującym elementem dyskusji była wymiana zdań dziennikarzy na temat zmian w ustawie medialnej. Głosy były podzielone, jak te zmiany powinny wyglądać, jednak konkluzja była wspólna – obecną ustawę trzeba zmienić.

Następnie obrady przeniosły się do czterech sekcji, podzielonych tematycznie. Panelowi pierwszemu, w którym dyskutowano o etycznych i prawnych aspektach wolności mediów, przewodniczył Stanisław Michalczyk. Pierwszy głos zabrał Michał Drożdż („Nie ma wolności bez... – spojrzenie etyczne na wolność mediów i wolność słowa”), który w swoim referacie przedstawił rozważania na temat nierozzerwalnego powiązania pomiędzy etyką zawodową a wolnością mediów. Prawno-etycznych aspektów dziennikarstwa dotyczył także referat Franciszka Szpora („Czy prawo może (powinno) nakazywać dziennikarzowi bycie etycznym?). W kolejnym wystąpieniu, Arkadiusz Dudziak („Aksjologia Henryka Elzenberga jako inspiracja metodologiczna antropologii mediów”) przedstawił rozważania jednego z wybitniejszych polskich filozofów w kontekście współczesnej antropologii mediów. O etyce na

łamach jednego z najstarszych polskich tygodników dowiedzieć się można było z wystąpienia Kamila Mazurka („Publicyści „Tygodnika Powszechnego” o etyce w mediach”).

Przewodniczącą drugiego panelu, pod hasłem „Media a komunikowanie polityczne”, była Wiesława Piątkowska-Stepaniak. Ze względów organizacyjnych wystąpienia w panelu wygłosiła tylko dwoje referentów. W pierwszym referacie Marek Czyrka („Dziennikarze czy politycy? Związki między dziennikarstwem a polityką w pierwszych latach kształtowania się ładu medialnego w III RP”) dokonał analizy styku pomiędzy dziennikarstwem a polityką po przemianach społeczno-ustrojowych z początku lat dziewięćdziesiątych. Z kolei Małgorzata Gruchola („Dziennikarstwo na usługach socjalistycznej władzy, służba społeczna czy biznes? – analiza porównawcza w świetle badań opinii publicznej”) w swoim wystąpieniu pokazała, jak byli postrzegani dziennikarze w poprzednim ustroju.

W trzecim panelu dyskutowano o formie komunikatu medialnego, pod przewodnictwem Katarzyny Skowronek. Większość referatów dotyczyło zagadnień lingwistycznych, oprócz wystąpienia Joanny Szyłko-Kwas („Wywiad czy talk show – polskie rozmowy na ekranie”), które ze względów organizacyjnych znalazło się w tej sekcji. W referacie tym dokonano analizy programów telewizyjnych, które opierają się głównie na rozmowie. Wioletta Kochmańska zaprezentowała referat pt. „Odcienie wolności mediów – dociekania semantyczne”. Z referatu Magdaleny Trysińskiej („Nic co ludzkie, nie jest nam obce” – o łamaniu tabu językowego we współczesnych filmach animowanych dla dzieci”), można było się dowiedzieć jakich nieodpowiednich komunikatów dzieci często doświadczają. Kolejne wystąpienie dotyczyło komunikowania politycznego. Kinga Tutak wygłosiła referat na temat „Językowych sposobów asekuracji wypowiedzi polityków w blogach internetowych”. Olga Białek-Szwed zaprezentowała rozważania dotyczące coraz powszechniejszego zjawiska, jakim jest „Agresja werbalna jako narzędzie komunikacji we współczesnej polskiej prasie”. Po przerwie głos zabrała Edyta Pałuszyńska, która w referacie „Konstrukcja roli dyskursywnej jako strategia komunikacyjna” odwołała się do dyskusji wokół książki „Lech Wałęsa a SB: przyczynek do biografii”. Danuta Kępa-Figura w swoim wystąpieniu zatytułowanym „Manipulacyjna funkcja gier językowych w reklamie komercyjnej”, udowodniła że gry językowe mogą być wykorzystane jako narzędzie manipulacji językowej.

O oddziaływaniu mediów dyskutowano podczas ostatniego panelu pierwszego dnia. Rozważaniom tym przewodniczył Włodzimierz Mich. W pierwszym wystąpieniu, Mariusz Gwozda („Wolne słowo na przetargu. Między misją a komercją”) starał się odpowiedzieć na pytanie, gdzie w dziennikarstwie jest granica w dążeniu do zysku. Aleksandra Lato w referacie zatytułowanym „Czy media są wolne od rzetelnego informowania? Przekazy komunikacji masowej w kulturze typu instant”, zaprezentowała wyniki badań odnoszące się do formy przekazu informacyjnego we współczesnym świecie. Kolejna panelistka, Edyta Migalka wygłosiła referat pt. „Rola i skutki wolności słowa prasy – kryzys medialny jako przykład siły oddziaływania środków masowego przekazu”. Interesującym wystąpieniem był referat Andrzeja Miszczaka („Marines z palcami na klawiaturach. Milblogi w kontekście swobody wypowiedzi w Internecie”), w którym zaprezentowane zastało ciekawe zjawisko milbloga – bloga o tematyce wojskowej. Po krótkiej przerwie pierwsza głos zabrała Anna Szelest, która w referacie „Rola mediów w procesie kształtowania społecznego problemu korupcji” zaprezentowała rozważanie na temat wpływu mediów na postrzeganie jednego z ważniejszych problemów demokracji. W kolejnym wystąpieniu Jacek Wasilewski („Wizerunek sądu i sędziów a media”), przedstawił wyniki badań, dotyczące sposobu przedstawiania

w mediach przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości. O bohaterach współczesnych mediów było wystąpienie Tomasza Bielaka, zatytułowane „Freepolboks, Dzieci Neo, Arnold Buzdygan, Jasiu Śmietana – bohaterowie nowych mediów, wolnych mediów?”. Ostatnim panelistą był Jan Pleszczyński, który w referacie „Przeszkody epistemologiczne w mediach” przedstawił teoretyczne rozważania na temat barier poznawczych w przekazie medialnym.

Drugiego dnia konferencja odbywała się wyłącznie w sekcjach. Przewodniczącym pierwszej, w której kontynuowano dyskusje na tematy etyczno-prawne, był Wojciech Lis, który wygłosił referat „Zakres dozwolonej krytyki prasowej”. Tego samego zagadnienia, dotyczył referat Anna Barć („Krytyka prasowa jako gwarancja wolnych mediów”). Z kolei Dominika Bychawska z Obserwatorium wolności mediów w Polsce, zaprezentowała referat „Autoryzacja wypowiedzi w prawie prasowym – wyrok TK i co dalej”. Po krótkiej przerwie głos zabrał Piotr Wiśniewski z referatem „Pierwszy proces koncesyjny w zakresie radiofonii i telewizji jako element budowy podstaw ustroju III RP – przebieg, skutki i wnioski w kontekście budowy platform cyfrowych”. Kolejny prelegent Wojciech Mojski przedstawił wystąpienie na temat „Problemu przestrzegania wymogu proporcjonalności prawnych ograniczeń wolności mediów w Polsce”. Ostatnia głos zabrała Agnieszka Kampka z referatem zatytułowanym „Politycy na straży wolności słowa. Argumentacja w sejmowych debatach wokół KRRiT”).

W drugiej sekcji dyskutowano o wolnych mediach na Ukrainie. Wiesława Szymczuk („Wolność słowa na Ukrainie”) przedstawiła prawne aspekty wolności słowa u naszego wschodniego sąsiada. Andriy Dubetsky w referacie „Rola prasy diaspory w warunkach wolności słowa na Ukrainie” skupił się na opisie funkcjonowania prasy mniejszości narodowych w tym kraju. Uzupełnieniem dyskusji było wystąpienie Iryny Kyrychenko zatytułowane „Ujarmione wolnością”.

W kolejnym panelu kontynuowano dysputy o komunikowaniu politycznym, pod przewodnictwem Katarzyny Pokornej-Ignatowicz. Pierwszą prelegentką była Małgorzata Adamik, która w referacie „Narzędzia marketingu politycznego w telewizyjnej reklamie wyborczej w 2007 roku”, dokonała analizy spotów wyborczych w ostatniej kampanii parlamentarnej. Małgorzata Czapka w wystąpieniu „Lifting PiS-u”, czyli zmiana wizerunku partii Prawo i Sprawiedliwość”, zaprezentowała wyniki badań odnoszące się do ocieplania wizerunku partii Jarosława Kaczyńskiego w pierwszych miesiącach 2009 roku. Podobnej tematyki dotyczyło wystąpienie Wojciecha Magusia zatytułowane „Polityka miłości” PO i PiS w mediach”. Porównano w nim sposób komunikowania się z wyborcami dwóch głównych partii na polskiej scenie politycznej. W kolejnym wystąpieniu, Agnieszka Zaręba („Rola wzorca idealnego polityka w kreacji wizerunku polityka”) zaprezentowała cechy lidera politycznego. Referat ostatniego panelisty, Sławomira Czapnika („Biznes to biznes. Mit niezależności mediów: na przykładzie Polski po 1989 roku”), odbiegał tematycznie od poprzednich. Zaprezentowano w nim rozważania na temat zależności mediów od biznesu.

Dyskusji w kolejnej sekcji, poświęconej mediom sformatowanym, przewodniczył Jacek Dąbała. Pierwszy prelegent Mirosław Matosek w referacie „Zmiany jakościowe w mediach zakładowych z perspektywy dwudziestolecia”) zaprezentował przeobrażenia, jakie nastąpiły w komunikacji wewnętrznej w zakładach pracy po 1989 roku. Ilona Biernacka-Ligięza („Norweska prasa lokalna – zarys problematyki”) przedstawiła specyfiką funkcjonowania mediów w kraju skandynawskim. Dwa kolejne wystąpienia dotyczyły funkcjonowania prasy mniejszości narodowych w Polsce. Izabela Janicka zaprezentowała referat „Działalność wydawnicza mniejszości niemieckiej w Polsce po roku 1989”, zaś Anna Ożga „Współczesna prasa mniejszości

ukraińskiej w Polsce”. Uzupełnieniem rozważań w tym panelu, było wystąpienie Anny Frączak zatytułowane „Ich własna przestrzeń. Polska prasa feministyczna, genderowa i LGTB”.

Panelowi podczas którego kontynuowano dyskusję na temat formy komunikatu medialnego, przewodniczyła Grażyna Stachyra. Pierwszy głos zabrał Jacek Dąbała („Znaczenie dźwięku w obrazie telewizyjnym”). Wątek okołotelewizyjny znalazł się także w referacie Marii Kołtunowskiej pt. „Ewolucja reportażu telewizyjnego”. Jakub Skowron w wystąpieniu „Wzorzec organizacji tekstu elektronicznego wobec technologii nowych mediów” zaprezentował wyniki badań na temat wpływu nowinek technicznych na rozwój mediów. O nowince, ale wydawniczej był referat Iwony Hofman zatytułowany „»Nowy Dzień«, eksperyment wydawniczy »Agory«”. Po przerwie Katarzyna Plewka („Źródła popularności dialogowych form dziennikarskich w mediach”), zaprezentowała rozważania na temat atrakcyjności m.in. wywiadu prasowego. Grażyna Stachyra („Gatunkowy indeks Radia Er”), przedstawiła badanie dotyczące regionalnej rozgłośni archidiecezji lubelskiej. Ze względów organizacyjnych swoje wystąpienie w tym panelu wygłosiła także Anna Barysz („Wolność przekazu medialnego jako warunek możliwości etyki dyskursu publicznego w ujęciu Jürgena Habermasa”).

Kolejna sekcja dotyczyła dalszych rozważań na temat oddziaływania mediów. Przewodniczącą tego panelu była Beata Romiszewska. Pierwsza głos zabrała Katarzyna Frąckowiak („Media jako narzędzie kształtowania kultury politycznej w Polsce po 1989 roku”), która przedstawiła przykłady wpływu mediów na postępowanie polityków. Justyna Woźna w referacie „Wpływ mediów opiniotwórczych na politykę zagraniczną na przykładzie udziału Polski w misji stabilizacyjnej w Iraku (2003–2008)”) także dokonała analizy oddziaływania mediów na ważny element polityki. Alicja Kaźmierak zaprezentowała referat pt. „Prasa Tatarów krymskich w walce o zachowanie ojczystego języka”, zaś Łukasz Lewkowicz rozważanie na temat „Polityki informacyjnej i promocyjnej Związku Transgranicznego Euroregionu Tatry”. Ostatnim wystąpieniem był referat Justyny Kmieć o intrygującym tytule „Medialne aspekty horroru”.

Uzupełnieniem konferencji był panel studencki, podczas którego zaprezentowane zostały referaty cechujące się dużą różnorodnością. Studenci wykazali się dojrzałym podejściem do omawianych kwestii, co zostało docenione przez doświadczonych badaczy. Nad dyscypliną wypowiedzi panelistów czuwał moderator Jan Pleszczyński.

Konferencja „Współczesne media – wolne media?”, w założeniu organizatorów miała na celu przybliżyć rozważania dotyczące kierunku rozwoju mediów z perspektywy ostatniego dwudziestolecia. Wśród badaczy, których można określić medioznawcami, znaleźli się przedstawiciele różnych dziedzin m.in. prawa, filozofii, socjologii, politologii, językoznawstwa oraz teorii literatury. Z ich refleksjami można będzie zapoznać się w publikacji pokonferencyjnej.

Wojciech Maguś
Doktorant w Zakładzie Dziennikarstwa

W dniach 4–11 maja 2009 r. na Wydziale Politologii UMCS miał miejsce zorganizowany przez Naukowe Studenckie Koło Samorządowców **XII Tydzień Samorządności**, adresowany do studentów lubelskich uczelni, mieszkańców miasta oraz przedstawicieli władz samorządowych. Tematy debat, które odbyły się w ramach imprezy to: „Wizerunek polityka a rola mediów”; „Środki UE dla Lubelszczyzny – Dlaczego jest tak źle, skoro jest tak dobrze”;